

معضلات

در مسیر اجرای برجام

امیرفیض- حقوقدان

بمناسبت گفتگوهای حادی که در محافل کشورها و جمهوری اسلامی نسبت به ادامه و یا خروج از برجام در میان است این تحقیق برسم معمول تحقیق ها، در طبق تقدیم قرار میگیرد.

مهمترین ضعف برجام

مهمترین ضعف برجام، فقدان حسن نیت و وجود سوء نیت در طرفین برجام است. اگر برجام با هر منطبق حقوقی و متضمن انصاف و رعایت اصول یک قرارداد منصفانه و معقول تنظیم میشد نمیتوانست بدور از کشمکش، در جریان عادی قرار گیرد زیرا هر شرطی مستقر بر حسن نیت و یا لاقلاً فقدان سوء نیت و دشمنی است و دشمنی و خصومت در قراردادها مانند سطح پوکی است که بنایی پایدار و مطمئن بر آن ایجاد شود.

یکسال و چند ماه است که از اجرای برجام میگذرد همان آقای ظریف که آنرا نخوانده ولی با مباحثات امضا کرد و رجز خوانی های مفصلی هم به ملت تحویل داد چند روز قبل گفت: <ما از بعد از برجام حتی نتوانسته ایم یک حساب برای جمهوری اسلامی در لندن باز کنیم> رئیس بانک مرکزی هم گفت <که وضع ما از قبل از برجام هم بدتر است و شرکت های خارجی حاضر به تحویل ما نیستند> و وزیر اقتصاد هم داستان های مشابهی از گرفتاری های برجام تعریف کرد.

اینها در حالی است که در برجام محدودیت های مربوط به قطعنامه های شورای امنیت برچیده شده است دیگر چرا باید ایران حتی نتواند یک حساب در لندن باز کند و یا وضع سرمایه گذاری و اعتبار بین المللی ایران از قبل از برجام بد تر باشد؟

برای اینکه روابط خصمانه بین آمریکا و جمهوری اسلامی و برعکس چیزی نیست که پنهان باشد و همه کشورها و خاصه سرمایه داران بزرگ میدانند و لذا کشورها و صاحبان سرمایه بحق احتیاط میکنند که وارد جریان مالی ایران شوند که هاله های خصومت و دشمنی و حتی جنگ سرمایه آنها را تهدید میکند. **سرمایه** می رود به جایی که بیم از بین رفتنش باشد اصطلاح اقتصادی.

<پول بد پول خوب را از بین میبرد> رساگر همان مفهوم است.

کشوری که با موشک های خودش به آمریکا التیماتوم میدهد که اگر سپاه پاسداران تحریم شود از موشک علیه آمریکا استفاده میکند؛ نباید انتظار داشته باشد که هیچ سرمایه داری در جمهوری اسلامی سرمایه گذاری کند حتی اگر عاقل باشد باید مترصد فرار سرمایه های داخلی هم بشود.

تحریم سپاه پاسداران از حقوق ملی کشور آمریکاست که متقابلاً این حق برای جمهوری اسلامی هم موجود است که جمهوری اسلامی هم پنتاگون را تحریم کند؛ کما اینکه قانون تحریم آمریکا هم از مجلس اسلامی گذشته است دیگر تهدید به موشک چرا؟؟

جمهوری اسلامی بجای تهدید آمریکا به موشک جاداشت که در کمیسیون مشنرک لاقلاً یک اشاره ای به تخلفات آمریکا میکرد که نکرد؛ میدانید جان کری در رابطه با گزارش خانم موگرینی رئیس کمیسیون

مشترک که اعلام کرد طرفین یعنی ایران و وزرای ۱+۵ هیچ اختلاف ندارند در روزنامه واشنگتن پست چه نوشت؟

نوشت **<ما در کمیسیون مشترک نه لنگه کفش بهم پرتاب کردیم نه حرفهای تند زدیم>**

یعنی خانم موگریتی گزارش درستی داده که طرفین اعلام اختلاف نکردند.

دم فرو بستن بوقت گفتن چون تیغ را در جنگ پنهان کردن است

حالت خصمانه و جنگ

اختلافات بین دو یا چند کشور معمولاً سه طریق را می‌کند یا مذاکره و بستن قرارداد است و یا طریق داوری و یا جنگ است که پایان جنگ باز هم به قرارداد صلح منجر می‌شود؛ بنابراین اگر از قبل و بعد از تنظیم قرارداد فصل خصمه و دشمنی و احتمالاً شروع جنگ مختومه نباشد پس قرارداد فاقد قصد درست، و معیوب است.

وزیر امور خارجه ایران که خودش برجام را امضا کرده می‌گوید که امضای برجام بمنزله پایان خصمه با آمریکا نیست؛ و بعد از اظهارات ظریف که از هیچ حقوقدانی که خود قرارداد را امضا کرده انتظار چنین ادعائی نیست؛ وزارت خارجه آمریکا هم ادعای ظریف را فوراً تحویل گرفت زیرا اظهارات ظریف سندی است که جمهوری اسلامی نسبت به نفس برجام وفادار نیست (از دشمن نمیتوان وفاداری خواست)؛ **اینکه آمریکا مدعی است که ایران بنفیس قرارداد برجام عمل نمیکند بر همین اساس و اقرار جمهوری اسلامی است.**

قصد و نیت در برجام

❖ در اعلامیه کاخ سفید آمده است <پریزیدنت اوباما به صراحت گفته است که دستیابی به راه حلی **صلح آمیز که** ایران را از رسیدن به بمب هسته ای بازدارد.>

بنظر نماینده طرفینی که معتقد به دوام حالت خصمانه از قبل و بعد از قرارداد باشند، قصد و نیت اصلی در قرارداد رعایت شده باشد.

❖ در اعلامیه کاخ سفید آمده است <طرفین برای رسیدن به یک راه حل دیپلماتیکی الخ...>

راه حل دیپلماتیکی راه حلی است که:

<رابطه دیپلماتیک حقوقی است که رابطه میان دولت هاراحت پوشش خویش قرار میدهد **و رابطه** دوستانه رامیان دولت ها تقویت میکند> (تعریف از کنوانسیون ۱۹۶۱ - سلیمان زاده)

دستاورد بالا

مقصود از تصدیق بالا این است که در میدان موشک کشی؛ تهدید و ارباب نمیتوان به جریان یک قرارداد بین دو کشور ذره ای اعتماد داشت. در یک قرارداد عادی بین مالک و مستاجر در صورتی که بین آن دو حسن نیت نباشد در عین وجود قرارداد هر یک میتوانند پدر طرف دیگر را در بیاورند تا چه رسد بین دو کشور آنهم که یکطرف آن آمریکا باشد.

بازره دیگر دروغگوئی جمهوری اسلامی

ضعف دیگری که در جریان مذاکره هسته ای مانع اصالت آن است دروغگوئی جمهوری اسلامی و متقابلاً آگاهی وسیع آمریکا از آن است.

جمهوری اسلامی مانند کبک عمل میکند و تصور مینماید که غرب از اعمال مخفی و آشکار و مذاکرات و حتی تصمیمات جمهوری اسلامی آگاه نیست و همچنین خیال میکند اینکه میگوید اسلام با سلاح هسته ای مخالف است و یک فتوا هم ضمیمه آن میکند آمریکا باور میکند.

اخیراً مجله گلوبال سرچ؛ گزارشی از فعالیت هسته ای جمهوری اسلامی منتشر ساخته که دقت آن سطح آگاهی غرب را نسبت به فعالیت های جمهوری اسلامی و همچنین دامنه وسیع آنرا نشان میدهد.

غرب و بیشتر آمریکا یقین دارند که جمهوری اسلامی و حتی خامنه ای در اجتناب از سلاح هسته ای به اعتبار حکم اسلامی دروغ و تظاهر میکنند. همین سید علی خامنه ای بود و هست که در مقام ریاست جمهوری در فوریه سال ۱۹۸۷ در سازمان انرژی اتمی ایران گفت:

«در مورد انرژی هسته ای ما اکنون سخت به آن نیازمندیم. ملت ما همیشه از خارج مورد تهدید بوده است. حداقل کاری که ما در مقابل این خطر میتوانیم انجام بدهیم این است که به دشمنان خود نشان دهیم که ما توان دفاع از خود را داریم. بنابراین هر قدم که شما اینجا بر میدارید در راه دفاع از کشور و انقلابمان است. باین ذهنیت شما باید سخت کار کنید و با بیشترین سرعت».

(از گزارش گلوبال سرچ)

اظهارات بالا از سید علی؛ یعنی همان کسی است که میگوید اسلام اجازه استفاده از سلاح هسته ای را نمیدهد ایا در سال ۱۹۸۷ اسلام نبود و یابود و اجازه داده بود و این روزها که سنبه غرب محکم است. اسلام سلاح هسته ای را ممنوع کرده است.

هاشمی رفسنجانی در مقام ریاست جمهوری در فاصله سالهای ۱۹۸۹ و ۱۹۹۷ در سخنرانی ۱۴ دسامبر سال ۲۰۰۱ خود گفت «تلاش ایران برای رسیدن به سلاح اتمی برای ممانعت از حمله اسرائیل است» و اضافه کرد «اگر یک روز جهان اسلام به تسلیحاتی شبیه آنچه اکنون اسرائیل در اختیار دارد مجهز شود؛ آنگاه استراتژی امیر یالیست ها باشکست مواجه خواهد شد چرا که فرستادن حتی یک موشک به درون اسرائیل همه اسرائیل را نابود خواهد ساخت و در مقابل تنها بخشی از جهان اسلام سیب خواهد دید؛ پس غیر عقلانی نخواهد بود اگر ایران به آن به چشم یک فرصت نگریسته شود.» (همان ماخذ)

علی شمخانی و آخوند مشکینی هم در جهت لزوم مسلح شدن به سلاح هسته ای اظهارات مشابهی کرده اند.

در کنار اظهارات بالا باید واقعیت فعالیت علی شمخانی را برای خرید حداقل دو بمب اتمی از پاکستان که در آن راه حداقل دو میلیارد دلار از بین رفت نباید فراموش کرد چراکه میتوان گفت اگر در اسلام مصرف بمب اتمی حرام است مگر خرید آن حلال است؟؟

آمریکایی ها خوب میدانند که در اسلام دروغ گفتن در هر جا که به مصلحت اسلام و مسلمانان باشد نه اینکه حرام نیست که تکلیف هم هست و باز میدانند که اصولاً دروغ گفتن به غیر مسلمان منعی برای آن نیست.

جمهوری اسلامی این دروغگویی هارا دروغ مصلحت آمیز میداند؛ که رسوب آن در ادبیات ماهم دیده میشود.

بلوف آزمایشی آمریکا

جان کری در سال ۲۰۰۴ به جمهوری اسلامی پیشنهاد کرد در صورتی که جمهوری اسلامی تمام فعالیت اتمی خود را تعطیل کند آمریکا متعهد فروش اورانیوم غنی شده برای امور صلح آمیز خواهد شد؛ ولی جمهوری اسلامی زیر بار نرفت، این بلوف در کنار سابقه دروغگویی و فعالیت مخفی جمهوری اسلامی در قزاقستان برای خرید سلاح اتمی **آمریکا را به این باور قطعی نزدیک ساخت که جمهوری اسلامی قصد مسلح شدن به بمب اتمی است.**

با این تفاسیر، بارزه دروغگویی جمهوری اسلامی در کنار سوء نیت، معضلی است که مانع است تا مشکلات برجام بطریقی که در برجام مقرر شده است حل و فصل گردد.

معضل دیگر

آمریکایی ها برجام را کافی برای دورنگهداشتن جمهوری اسلامی از فعالیت های هسته ای نظامی نمیدانند، ولی به روشنی نگرانی خود را از نارسایی برجام بیان نمیکنند؛ و ترجیح میدهند که کلیت مطلب را مطرح سازند و بیشتر بر این موضوع تکیه دارند که مدت ۸ سالی که در برجام، جمهوری اسلامی از فعالیت های هسته ای حتی صلح آمیز ممنوع شده کافی نیست و در بعضی نظر ها هم بیان شده که باید مدت ابدی باشد.

حاشیه= قراردادی که مدت نداشته باشد قرارداد نیست. اسقاط حق تنها از طریق قانون و یا رای دادگاه ممکن است انتظار اینکه برجام دارای مدت ابدی باشد قرارداد نیست و اساسا بعد از آنکه برجام به شورای امنیت ارجاع و متعاقب آن فسخ قطعنامه ها شد و قطعنامه جدیدی بشماره ۲۲۳۱ صادر شد این سخن ها اضافه گویی است. (پایان حاشیه) ^۱

نقطه ضعف مورد نگرانی امریکا در برجام

نقطه ضعف برجام که موجب نگرانی امریکا و اسرائیل است آنست که جمهوری اسلامی متعهد است که ظرف ۸ سالی که محرومیت از فعالیت هسته ای دارد پروتکل الحاقی آژانس اتمی را به امضای مجلس اسلامی برساند و متعهد به تعهدات آن پروتکل و از جمله حق بازدید سرزده بازرسان آژانس اتمی به کلیه قسمتها از جمله انبارها و کارخانجات نظامی و اسناد و طرح ها و غیره باشد.

اگر جمهوری اسلامی ظرف مدت مزبور پروتکل الحاقی را قبول کند دست آژانس اتمی برای کنترل دقیق فعالیت های هسته ای جمهوری اسلامی در تمامی خاک ایران باز است و مدت این نظارت هم ۲۵ سال خواهد بود اما اگر جمهوری اسلامی پروتکل الحاقی را امضا نکرد یعنی کنترل تسلیحات نظامی خود را از اختیارات آژانس خارج ساخت دست امریکا حتی +۱ ۵ بجای بند نیست و این موضوع حساس است که امریکا و اسرائیل را سخت نگران ساخته که بعد از ۸ سال چه خواهد شد.

^۱ - بنابراین میتوان گفت قرارداد ترکمانچای که در آن اشاره به «علی الابد» شده است نمیتواند قرارداد به حساب بیاید.
ح-ک

جریان برجام نشان میدهد که آمریکا باید به شورای امنیت رجوع کند زیرا موضوع امتناع از اجرای برجام است نه اختلاف در اجرا که درصلاحت کمیسیون مشترک باشد و بهرحال موضوع به شورای امنیت حواله خواهد شد و در این حال وتوی روسیه و چین مانع تصمیمات شورای امنیت خواهد شد.

ازسویی با اظهارات صریح مسئولان جمهوری اسلامی که آماده اند تا با سرعت عقب ماندگی فعالیت هسته ای خود را که در اثر برجام تحمیل آنها شده جبران کنند و از طرف دیگر اینکه جمهوری اسلامی سرسختی کاملی ازباب بازرسی فعالیت های نظامی خود بروز میدهد قرینه ای است که جمهوری اسلامی نه تنها تن به پروتکل الحاقی نمیدهد بلکه خود را حاضر میسازد که در اولین فرصت ویا بهانه ای به فعالیت مجدد آنچه که ممنوع شده است بپردازد.

راهکار

- ❖ جمهوری اسلامی باید متوجه این واقعیت باشد که محال است جهان آزاد حتی روسیه و چین بگذارند که جمهوری اسلامی به سلاح هسته ای مجهز شود.
- ❖ درست است که جمهوری اسلامی مدعی است که استفاده ازسلاح هسته ای خلاف شرع است و استناد به فتوا هم میکند ولی جهان میدانند که دروغ میگوید.
- ❖ جمهوری اسلامی نباید ازاین واقعیت غفلت کند که داشتن موشک و یاسپاه پاسداران ویا هرچه سلاح بیشتری که داشته باشد درمقابله با آمریکا با ویرانی بیشتری روبروست و کشتار بیشتری از ایرانیان خواهد شد و جمهوری اسلامی درمنزاعه احتمالی با آمریکا هم تنهاست و هم ایران ویرانه و شکسته خواهد شد.
- ❖ راهکار مقابل جمهوری اسلامی، پروتکل الحاقی را با سرعت به مجلس بیاورد و آنرا بتصویب برساند تا نگرانی جهانیان ازپایان مدت ۸ سال برطرف شود واین حسن نیتی است که میتواند به تمام نگرانی های کشورهای جهان ازفعالیت اتمی جمهوری اسلامی پایان دهد.

مذاکرات

جمهوری اسلامی نباید از مذاکره بترسد ویا غفلت کند؛ مذاکره الزام برقبول ندارد. مذاکره علاوه برآنکه ابراز نوعی حسن نیت است؛ شانس هم هست که قدری از یکطرفه بودن برجام بکاهد از باب مثال شرط راستی آزمائی ۲۵ ساله یک اهانت به ملت ایران است که هیچ مبنا و سابقه حقوقی ندارد.

اما شرط لازم برای انجام یک مذاکره مطلوب استفاده ازفرم های حقوقی خارجی است وزارت خارجه جمهوری اسلامی نشان داد که جوهر این کار را ندارد.

آقای جان کری اخیر درمقاله ای درروزنامه واشنگتن پست نوشت:

<ایران درتوافق هسته ای موسوم به برجام، پیشاپیش تمام امتیازاتی را که داشت پرداخت کرد.>

درست مصداق <ازتوییک اشاره ازمن به سردویدن> جمهوری اسلامی با چنین خمیره ای که از خود نشان داده و آدم هائی مانند دری اصفهانی ویا زهرا لاریجانی که برای خارجیان جاسوسی میکرده اند نمیتواند و فاقد ظرفیت مذاکره با آمریکا درمورد برجام است.

توجه - تحریر حاضر در راستای منافع ایران و ملت نوشته شده نه بقای جمهوری اسلامی